

Editör'den...

Sevilay Çelenk
Ankara Üniversitesi

Dergimizin bu sayısını da sizlere ulaştırabildiğimize göre, umutsuz olmak için hâlâ bir nedenimiz yok. Bir önceki sayı dergimizin ağır bir vurgun yediği bir sürecin içinde yetiştirilmiş bir sayıydı. O sayıdan sonra birçoğu ihraç edilmiş yayın kurulu üyelerimizle birlikte birçok meseleyi birlikte göğüsledik. Türkiye’de üniversitenin parlak bir dönemini yaşamadığı kesindi. Üniversite ağırlıklı olarak sosyal bilimler alanında çalışan sayıları 400’ü aşkın barış akademisyeninin ihracıyla birlikte yeni, tedirgin edici ve umut kırıcı bir dönemi yaşamaya başlamıştı. Ancak aynı dönem şaşırtıcı bir biçimde üniversitede oluşturulan birikimin sokağa taşınmasına da tanıklık edilen bir dönem oldu. Sokak akademileri ve dayanışma akademileri bu buluşmanın bir mecrasını oluşturuyordu. Diğer taraftan da ihraç edilmeleriyle birlikte artan yazı çizi zamanını sadece akademik yayınlara değil, başta internet medyası ve internette yayınlanan gazeteler olmak üzere daha geniş bir kamuya ulaşan yazılı ve görsel mecralara

ayıran akademisyen sayısı da dikkate değer bir biçimde arttı. Bugüne kadar güncel politikanın önemli konuları, dış politika, popüler kültür ve medya alanındaki gelişmeler üzerine daha çok akademik mecralarda yazan öğretim üyeleri ihraçlarıyla birlikte çalışma alanlarında olan biteni daha geniş bir okur grubu için tartışmaya ve yorumlamaya başladı. Bu dönemin amaçlanmamış olsa da ürettiği iyi şey bu olacak; üniversite mefhumunu genişletmek, kampüslerin, dersliklerin dışına çıkarmak. Bu da sadece ihraçlarımızla yetinilmeyip, yıllar yılı çalıştığımız kurumlara girişlerimizin engellenmesiyle de oldu. OHAL’de dedik “bize her yer ÜNİVERSİTE.”

İki sayımız arasında toplumsal alanda olanlar konusunu bir üniversite dergisi olmamamıza rağmen “üniversite”ye odaklanarak sürdürüyorum. Çünkü bu dergiyi çıkarınların, diğer bir deyişle yayın ve danışma kurullarında yer alan üyelerin tamamı akademisyen. Hakemli bir dergi girişimi olarak KI böyle başlamıştı ve bugün de böyle devam

ediyor. Bu yüzden de Türkiye üniversitelerinde olan her şey Kİ'nin de mevzusu.

İki sayı arasında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'nden de 12 barış akademisyeni açığa alındı. Aynı üniversitede daha önce ihraç edilmiş hocaları derse çağırmak bile soruşturma nedeni olmuştu zaten. Ancak ne açığa almalar ne de soruşturmalar akademisyenlerin susup köşeye çekilmesine neden olamıyor. Açığa alınan arkadaşlarımız, ihracın eşigindeki bir konumda, üniversitede değilse de “dışarıda” toplumsal hayatın demokratikleşmesi ve barış için çaba göstermeye devam ediyorlar. Üniversitenin içinde de dışında da olsak barışı, demokrasiyi, akademik özgürlüğü ve tümünün teminatı olarak ifade özgürlüğünü istemeye devam ettik, devam edeceğiz.

Bu sayıyı da böyle bir motivasyondan aldığımız güçle tamamladık. Son iki sayımızın sizlere ulaşabilmesi her şeyden önce Gizem, Kemal ve Mehtap'ın olağanüstü titizliği ve çalışkanlığı sayesinde. Editör asistanlarımıza bu nedenle özel bir teşekkür borcumuz var. Benim dağılıp bıraktığım her noktada onlar yapılması gereken her şeyi en iyi biçimde yaptılar. Bir dergi, editör asistanlığı bakımından ancak bu kadar şanslı olabilirdi... Sağolsunlar.

Bu sayıda aşağıda kısaca konularına değineceğim altı makale ve bir kitap değerlendirmesi ardından bir de “büyük akademik kıyım”a ilişkin bir dosya var. Sırayı bu yazının giriş kısmıyla devamlılık olması adına bozarak, bu dosyayı makalelerden önce tanıtmak isterim. Kendi ara-

mızda her ne kadar “ihraç dosyası” olarak adlandırdıysak da bu dosyada yer alan yazı ya da söyleşilerin tümü ihraç edilen akademisyenlere ait değil. Gidenlerin arkasından üniversitede kalmanın anlamını ve hâletiruhiyesini anlatan arkadaşlarımız da var dosyada. Bir öğrencimiz var ve tabii ihraç edilmiş akademisyenler var. Tarihe tanıklık eden özel bir dosya bu dosya. Dosyadaki ilk yazı sosyolog Ahmet Kerim Gültekin'in. Bu kıymetli yazı üniversitedeki tasfiyeyi hem tarihsel bir bağlama oturtuyor hem de bu kıyım karşı üretilen direncin en somut ifadesi olan dayanışma akademilerini Dersim Dayanışma Akademisi örneği üzerinden anlatıyor. Bir diğer yazı Elif Çongur'dan. Elif OHAL sürecinde en ağır darbeyi alan ve kapanmanın eşiginde devam eden bir bölümü DTCF Tiyatro bölümünü anlatıyor. Nasıl bir miras devraldıklarımızı ve bu mirasın bu kadar hoyratça yok edilmesinin arkasındaki itkiyi okuyorsunuz bu kısa ve güzel yazıda. Dosyamızda yine öğretim kadrosunun çok önemli bir kısmını kaybeden Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi var. Burada ise ilk sırada “kalanlar” konuşuyor. Fiziki ve psikolojik koşulları bakımından enkaza dönüştürülmüş bu kurum özelinde üniversitenin neyi kaybettiğini çok iyi görebiliyoruz bu söyleşi sayesinde. Cenk Saraçoğlu, Halise Karaaslan Şanlı, Sevgi Can Yağcı Aksel ve Tuğba Taş yaptıkları söyleşiyi kıyımın kalanlar nezdindeki anlamını da kavramamızı sağlıyor.

ILEF'ten Inan Özdemir Taştan, Ülkü Doğanay ve Mine Gencil Bek

de ihraçları kendi kişisel deneyimlerinin ışığında değerlendiriyorlar. Kısa bir metin de İlkay Kara'dan. 17 Şubat'ta Arkadaş'ın okulunda bugünün "sürgün" kuşakları adına kam-püse bir elma fidesi dikilirken İlkay'ın yapmış olduğu bu konuşmanın yitip gitmesine gönlümüz razı olmadı. O konuşmayı kayıt altına alacak bir yer varsa o da bu dergidir diye düşündük.

Bir de yakın bir tarihte mezun ettiğimiz genç bir öğrencimiz anlatıyor ihraçları. Murat Ulutaş "hain" hocaları ve "hainliği" sorguluyor. Hiçbir şey yapmadıysak bile işte böyle öğrenciler yetiştirdik dedğimiz türden bir deneyim paylaşımı bu da. Hepsinin yüreğine, aklına sağlık. Çok daha geniş bir dosya olmasını istemiştik ve çok da çabaladık. Farklı üniversitelerden arkadaşlarımızla, yurtdışındakilerle, en genç olanlarımızla irtibat kurduk. Fakat sanırım bazı arkadaşlarımız için henüz yazmanın ve paylaşmanın "biyolojik" saati gelmemiş. Kimisi çok istese bile yazamadığını, kimi yetiştiremediğini söyledi. Dergimizin sayfaları zamanı geldiğinde yazılacak bu türden değerli yazılarına hep açık olacak. Bu dosyayla bu konu burada bitmedi elbette.

Makalelere gelince, bu sayıdaki yer alan makalelerden ilki Oğuzhan Taş'a ait. Herkes için ama en çok da iletişim fakülteleri öğrencileri için medya, etik ve ahlak arasındaki ilişkiye dair bir başvuru yazısı olacak nitelikte sarıh, ayrıntılı ve derinlikli bir yazı. Böyle bir yazı herhalde bu kadar çok ihtiyaç duyulan bir döneme denk gelemezdi. "Medya eti-

ği"nden söz etmenin neredeyse ok-simoron telakki edileceği Türkiye medya ortamı düşünülürken, medya pratiğinin ahlaki zeminini sorunsallaştırmanın ve yeniden düşünmenin önemi sanıldığından da büyük. Oğuzhan Taş makalenin temel çabasını şu cümlelerle netleştiriyor. "Amacımız, önceliği normatif yaklaşıma vererek, bir doğrulama kılavuzu, kurallar listesi ya da davranış rehberine ulaşmak değil. Asıl olarak, ahlaki bir çıkmazla karşı karşıya kalındığında öznel eyleme nasıl yön verileceği sorunu odağa alan bazı kuramları medya pratiğiyle ilişkilendirerek ele alıyoruz."

İkinci sıradaki makale Süleyman İlaslan'ın makalesi. Bu makalede radyo ve televizyon gibi kitle iletişim medyasını uzun yıllar boyunca istikrarlı bir biçimde gelişmenin ve modernleşmenin yardımcısı olarak düşünen planlama ve kalkınma politikaları değerlendiriliyor. Günümüzde başta televizyon yayıncılığı olmak üzere feci biçimde politize olmuş ve siyasal iktidarla uyuma zorlanmış bir medya ortamında, kamu hizmeti yayıncılığına dair olanlar başta olmak üzere, kalkınma planlama ve medya ilişkisine dair savlara geri dönülmesi ve bu politikaların yeniden düşünülmesi çabası dikkate alınması gereken önemli bir çaba.

Üçüncü yazı ise oldukça güncel bir tartışma konusunu farklı bir perspektifle ele alan güzel bir yazı. Dilek Özhan dijital medyanın olanaklı kıldığı hafıza biçimleri ve oluşturduğu potansiyel kimlik uzamları çerçevesinde bir karşı tarih imkanını, *Bak.ma, Toplumsal Bellek*

Platformu, Anıt Savaş, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi gibi çeşitli dijital medya platformlarının analizi aracılığıyla irdeliyor.

Dergide yer alan dördüncü makale bilgisayar ve internet teknolojilerinin olağanüstü geliştiği ve çeşitlendiği bir evrede propaganda faaliyetinin de dikkate değer biçimde dönüşmesi meselesini ve bu dönüşümün karşılıklılığını ele alan Jack Jurich ve Ebru Kayaalp'e ait bir çalışma. İnternet mecralarının ve teknolojilerinin kullanımına ağırlıklı bir yer veren IŞİD'in propaganda faaliyeti, ABD Dışişleri Bakanlığının propaganda kampanyaları ile karşılaştırma temelinde inceleniyor. Makalede, propaganda faaliyetinin İnterneti tek yönlü biçimde araçsallaştırarak işlerlik kazanmadığı, karşılıklılığın olduğu, diğer bir deyişle İnternetin sunduğu imkanların da propaganda faaliyetini dönüştürdüğü ve şekillendirdiği konusu vurgulanıyor. Makalede bu sav "aktör ağ kuramı" çerçevesinde öne sürülüyor.

Beşinci makale ise hemen her gün hayatta kalma çabalarının çok yakıcı başka bir boyutuyla yüzleştirmiş Suriyeli mülteciler hakkında. Kenan Demirci'nin yazısında Suriyeli göçmenlere yönelik dışlayıcı söylemlerin üretilmesinde ve yaygınlaştırılmasında yeni medyanın rolü değerlendiriliyor. Dışlayıcı söylem, ötekileştirme ve medya ilişkisi belki çok sık ele alınmış olan bir konu olabilir. Bununla birlikte bu yazının katkısı, halihazırda gündelik olarak yüzleştirmiş bir dışlama pratiğinin "sıradan" insanın katılımına

açık sanal forumlarda nasıl yeniden ve yeniden üretildiğini örneklerle gösteriyor olması. Kendileri de yurttaşlık haklarından en geniş çerçevede yararlanmak bakımından "makbul" toplumsal konumlara hiç de sahip görünmeyen, çeşitli biçimlerde ötekileştirilen kesimler bile, göçmen/yabancı karşısında ötekileştirici ve dışlayıcı pratikleri rahatlıkla benimseyebilmekte ya da dışlayıcı ezberleri dile getirebilmektedir. KI'nin akademi dışı bir çevreye de ulaşma çabası düşünüldüğünde, bu tür güncel meselelere ilişkin analizlere yer vermenin önemi de açık.

Son makale popüler kültür alanıyla ilişkili bir çalışma. Gül Yaşartürk 2012 yapımı *Brave* isimli filmde cinsiyet rollerinin sunumunu, baba kız ve anne kız ilişkisini ele alıyor. Bu film her ne kadar bir prenses öyküsü içeriyor olsa da bu öykü klasik peri masallarından ve Hollywood'un masalsı anlatılarından farklı karakter kurguları içeren bir filmidir. Filmin ana karakteri Prenses Merida kültür tarafından kendisine dayatılan cinsiyet rolleri kadar baba kız ve anne kız ilişkisini de sorgulamaya teşvik eden aykırı bir prenses karakteri olarak kurgulanmıştır. Bu yazı da yine alandan akademisyenler kadar genel okuyucu bakımından da ilgi çekici bulunabilecek içerik ve üsluptaki bir yazı.

Kitap incelemesi bölümümüzde Anıl Kaan Uçar, Dick Hebdige'in *Gençlik ve Altkültürleri* çalışmasının teorik zemini üzerinden altkültürleri yeniden düşünmeye davet ediyor. Bu çalışmayı Barthes, Hall,

Althusser, Gramsci ve Birmingham Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi'nin yaklaşımlarıyla beraber değerlendirerek, düşünsel süreç içinde nasıl bir yer edindiğini gösteriyor.

Dergimizin bu sayısını da ilgi ve beğeniyle okuyacağınızı, tartışma yazılarıyla ve yeni çalışmalarla katkıda bulunacağınızı umuyoruz.

Son olarak dile getirmek istediğimiz konu ise üniversite darbe üstüne darbe alır, bizler çalışma alanlarımızı, işlerimizi kaybeder ve hedef haline getirilirken, yaşananların bireysel ve toplumsal ağırlığını hafifleten, güç veren ve devam etmemizi sağlayan dayanışma çabalarıdır. Tarih bu çabayı asla karşılıksız bırakmayacak ve kaydedecek ama biz de burada kayıt altına almak isteriz. Imge Kitabevi bu süreçlerde en net ve en destekleyici biçimde KI Dergisi'nin yanında oldu. KI'nin yayınının Imge'ye geçtiği süreç, editöryal bağımsızlıktan ya da eleştirel medya ve kültür çalışmaları pers-

pektifinden bihaber bir "memur yönetici" aklının her şeyi ele geçirmek istediği ve bunun da birçok kişi tarafından hiç sorgulanmadan benimsendiği bir süreç sonucunda olmuştur. Bir gün bütün bunlar daha ayrıntılı değerlendirmelerin konusu olacaktır. Olmak zorunda ki bir daha aynı şeyler yaşanmasın. Bu ayrı bir konu. Fakat 20 yıllık bir dergiyi gözünü kırpmadan kapanmaya sürükleyen bir hırsın yönettiği bu akıldan, dergimizi, bu dergiye emek verenlerin inadı ve çabası yanında Imge'nin desteği ile de kurtarmayı başarabildiğimizi hatırlatmak isterim. Bu vesileyle o gün ve bugün için, başta yayınevini sahibi Refik Tabakçı olmak üzere Imge'ye ve burada dergimizi yayına hazır hale getiren tüm ekibe çok teşekkür ederiz.

Daha iyi günlerimiz de olacak. Şimdilik hoşçakalın...

31 Ağustos 2017